

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Vrije Kleuterschool Blauwput te Leuven

	Hoofdstructuur	bao
	Instellingsnummer	12971
	Instelling	Vrije Kleuterschool Blauwput
directeur		Hilde MORREN
adres		Jozef Pierrestraat 104 - 3010 KESSEL-LO
telefoon		016-25.18.53
fax		016-25.18.53
e-mail		vrije.kleuterschool.blauwput@telenet.be
website/URL		www.kleuterschoolblauwput.be
	Bestuur van de instelling	964627 - Kath. Ond. Kessel-Lo te KESSEL-LO
adres		Vlierbeeklaan 9 - 3010 KESSEL-LO
	Scholengemeenschap	122028 - Katholieke scholen Kessel-Lo te KESSEL-LO
adres		Abdij Vlierbeek 1 - 3010 KESSEL-LO
	CLB	114991 - Vrij CLB Leuven te LEUVEN
adres		Karel van Lotharingenstraat 5 - 3000 LEUVEN
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	27/02/2012, 28/02/2012, 29/12/2012
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	29/02/2012
	Datum bespreking verslag met de instelling	16/03/2012
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Hilde Bosmans
	Teamleden	Stefan Pasture
	Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
	Externe deskundige(n)	nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
1. SAMENVATTING	5
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	6
2.1 Leergebieden in de focus	6
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	6
3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?	7
3.1 Kleuteronderwijs: Nederlands	7
3.2 Kleuteronderwijs: muzische vorming	8
4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	9
4.1 Professionalisering	9
4.2 Begeleiding	10
5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	12
6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	13
6.1 Wat doet de school goed?	13
6.2 Wat kan de school verbeteren?	14
6.3 Wat moet de school verbeteren?	14
7. ADVIES	15
8. REGELING VOOR HET VERVOLG	15

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of ze op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of ze zelfstandig de tekorten kan remediëren.

Het advies in dit verslag heeft betrekking op alle erkenningsvoorwaarden uitgezonderd de voorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en woonbaarheid.

Vanaf het schooljaar 2011-2012 vindt de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende woonbaarheid, veiligheid en hygiëne gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle op woonbaarheid, veiligheid en hygiëne resulteert in een afzonderlijk verslag. Alle verslagen worden gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie de onderwijsdoelstellingen en de procesindicatoren of -variabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens het doorlichtingsbezoek.

Tijdens het doorlichtingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag vangt aan met een voor het brede publiek toegankelijke samenvatting. Het vervolgt met een beschrijving van de doorlichtingsfocus.

Tijdens een doorlichting zoeken de onderwijsinspecteurs een antwoord op drie onderzoeksvragen:

- In welke mate voldoet de instelling aan de onderwijsdoelstellingen? (het erkenningsonderzoek)
- In welke mate onderzoekt en bewaakt de instelling op een systematische manier de kwaliteit van de processen zodat deze bijdragen tot het bereiken/nastreven van de onderwijsdoelstellingen? (het kwaliteitsonderzoek)
- Is er in de instelling een algemeen beleid dat het mogelijk maakt om zelfstandig tekorten weg te werken? (het onderzoek 'algemeen beleid')

In drie hoofdstukken geeft de onderwijsinspectie een antwoord op deze vragen.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Om de kwaliteit van de processen in kaart te brengen gebruikt de onderwijsinspectie een kwaliteitswijzer. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de instelling bij haar activiteiten aandacht heeft voor

- doelgerichtheid: welke doelen stelt de instelling voorop?
- ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de instelling om efficiënt en doelgericht te werken?
- doeltreffendheid: worden de doelen bereikt en gaat de instelling dit na?
- ontwikkeling: heeft de instelling aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

Meer informatie over de kwaliteitswijzer vindt u eveneens op www.onderwijsinspectie.be.

Wat de instelling goed doet, wat de instelling kan verbeteren en wat de instelling moet verbeteren komt aan bod bij 'Sterktes en zwaktes van de instelling'.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de instelling de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en/of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

De Vrije Kleuterschool Blauwput is een autonome kleuterschool met twee vestigingsplaatsen. Beide vestigingsplaatsen 'De Speelkriebel en De Zonnebloem' liggen in een verstedelijkte wijk en rekruteren hun leerlingen voornamelijk uit de onmiddellijke omgeving. In de Speelkriebel komen de kinderen zowel uit gezinnen met hoogopgeleide ouders als uit kansarme gezinnen. In De Zonnebloem is er een grote instroom van allochtone kinderen.

Het pedagogisch team streeft ernaar om de kleuters op te voeden tot zelfstandige kleuters die hun eigen mogelijkheden ontdekken en aanvaarden én waarbij elke kleuter zichzelf mag zijn en op zijn eigen tempo mag ontwikkelen. Om deze doelstelling te realiseren, koos de school lang geleden voor een ervaringsgerichte aanpak. Dit onderwijsconcept verwaterde doorheen de jaren en staat momenteel ter discussie binnen het team. Een aantal uitgangspunten van deze onderwijsaanpak staan wel nog centraal binnen de huidige werking. De leraren streven een hoog welbevinden en hoge betrokkenheid van de kleuters na en vinden het belangrijk dat de kleuters zich goed voelen en graag naar school komen. De aanwezige inspanningen om een familiale sfeer van veiligheid en geborgenheid te creëren, ondersteunen deze gedachte.

Tijdens deze doorlichting onderzocht de onderwijsinspectie de kwaliteit van de leergebieden Nederlands en muzische vorming. Tevens bestudeerde de inspectie de sociaal-emotionele begeleiding, de leerbegeleiding en de deskundigheidsbevordering.

Outputgegevens, documentanalyse, de werkjes van de kleuters en gesprekken met de leraren tonen aan dat de ontwikkelingsdoelen voor Nederlands en muzische vorming in voldoende mate worden nagestreefd. Het ontbreken van een gezamenlijke visie en gelijkgerichte werking voor Nederlands draagt ertoe bij dat sommige leraren er maar gedeeltelijk in slagen om krachtige en stimulerende leeromgevingen voor Nederlands te creëren. De geïntegreerde aanpak en graduele opbouw van ontluikend lezen en schrijven kennen nog een groeimarge. Binnen het gelijke onderwijskansenbeleid (GOK) koos het team gedurende drie cyclussen voor de pijler 'taalvaardigheidsonderwijs'. Het effect van deze werking lost de verwachtingen maar gedeeltelijk in. De kwaliteit van een doelgerichte ondersteuning van taalzwakke kleuters of kleuters met een taalachterstand is eveneens voor verbetering vatbaar. Sommige leraren hebben geringe ervaring met klasinterne differentiatie en preventieve en/of remediërende maatregelen voor dit en andere leergebieden. Hieruit blijkt dat de destijds ontwikkelde visie op leerbegeleiding niet altijd de gewenste invulling krijgt in de praktijk.

Binnen het leergebied muzische vorming worden de kleuters aangemoedigd om met allerlei materialen, voorwerpen en technieken te exploreren, te experimenteren en te creëren. De meeste klassen zijn kleurrijk en aantrekkelijk ingericht met ruime mogelijkheden voor creatief-muzische activiteiten. De leraren stimuleren de fantasiewereld van de kleuters waardoor er vaak een grote betrokkenheid ontstaat. Vooral het domein beeld, in al zijn dimensies, springt in het oog. Daarnaast liggen muzische tussendoortjes voor drama, muzikale en bewegingsexpressie voor de hand. Geregeld doen de leraren een beroep op de expertise van ouders, grootouders of andere externen. Deze positieve samenwerking komt ook in andere aspecten van de schoolwerking tot uiting.

Er gaat ruime aandacht naar de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kleuter. Naast de aandacht voor welbevinden en betrokkenheid hanteert de school een methodiek waarbij de kleuters zichzelf leren kennen, hun gedrag leren benoemen en conflicten hanteren. De systematische inventarisering in het kleutervolgsysteem en de hoge frequentie waarmee deze ontwikkeling tijdens multidisciplinaire besprekingen (MDO) aan bod komen,

onderstrepen het belang dat het team aan dit aspect van de persoonlijkheidsontwikkeling hecht.

Door een geringe aandacht voor een systematische, formele en kritische zelfevaluatie gaan er kansen verloren om de onderwijskwaliteit verder te optimaliseren. Een grondige reflectie over het onderwijskundig handelen en de onderwijskundige processen met het oog op het opstellen van een nascholingsplan is nog niet aan de orde. Nochtans heeft het team nood aan doordachte en doelgerichte nascholingen die de pedagogisch-didactische inzichten en de professionele competenties van de leraren verder verhogen en een gezamenlijke visie én een gelijkgerichte werking bewerkstelligen. Om deze doelstellingen te verwezenlijken, is een krachtig intern leiderschap vereist waarbij opvolging en evaluatie van opgestarte processen noodzakelijk zijn.

Het inspectieteam besluit de doorlichting met een positief advies en rekent erop dat de school de aangeleverde werkpunten zal aanwenden om haar onderwijskwaliteit verder te verhogen.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

De resultaten van de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne, vindt u terug in een afzonderlijk verslag

2.1 Leergebieden in de focus

Kleuteronderwijs
Nederlands
muzische vorming

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Personeel
Professionalisering
Deskundigheidsbevordering
Onderwijs
Begeleiding
Leerbegeleiding
Socio-emotionele begeleiding

3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS-VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op:

3.1 Kleuteronderwijs: Nederlands

Voldoet

Motivering

- De beschikbare outputgegevens, waaronder de resultaten van genormeerde screenings en observatiegegevens, zijn indicaties die erop wijzen dat de kleuterafdeling voor Nederlands aan haar inspanningsverplichting voldoet. De kleuterschool beschikt niet over de resultaten en de evolutie van de leerlingen in het eerste leerjaar. Nochtans stromen de kleuters van één vestigingsplaats overwegend door naar een lagere school in de buurt die tot hetzelfde schoolbestuur behoort.
- Het kleuterteam gebruikt een koepel eigen bronnenboek als referentiekader om het leer- en ervaringsaanbod te selecteren. Uit de gesprekken en op basis van een analyse van de planningsdocumenten blijkt dat de ontwikkelingsdoelen voor Nederlands in de meeste groepen op een evenwichtige en veelal op een geïntegreerde wijze worden nagestreefd. De sterk cursorische benadering van het kleuterschrijven in sommige groepen bij de oudste kleuters stemt tot nadenken en kadert niet echt in de schoolvisie.
- Voor de concrete uitwerking van een thema rubriceren de leraren het aanbod binnen de vier ervarings situaties *explorerend beleven, ontwikkelingsondersteunend leren, zelfstandig spelen en ontmoeten*. Daarna gaan ze na welke ontwikkelingsaspecten met deze activiteiten nagestreefd kunnen worden. Meerdere leraren bewaken het aanbod eerder op een intuïtieve manier. Op schoolniveau zijn er geen afspraken en/of methodiek beschikbaar om het aanbod voor Nederlands op een doelgerichte manier te bewaken.
- Een aantal leraren slagen erin om krachtige en taalstimulerende leeromgevingen te creëren. Met motiverende en uitdagende opdrachten waarbij taal geen doel op zich is maar een middel om iets te bereiken, ontwikkelen kleuters onbewust hun taalvaardigheid. Het veilige en positieve klasklimaat nodigt de kleuters uit om via diverse invalshoeken taal te gebruiken. Onthaal- en kringgesprekken bieden ruime mogelijkheden voor actief taalgebruik maar worden niet altijd aangewend om de mondelinge interactie tussen de kleuters onderling te bevorderen.
- Sommige leraren zijn expert in het gebruiken van beeldtaal om vast te leggen wat de kleuters zeggen. Daarenboven gebruiken zij geregeld geïllustreerde stappenplannen die de kleuters helpen om taken uit te voeren. Reeds op jonge leeftijd ontdekken deze kleuters het verband tussen de gesproken en geschreven taal. In andere klassen daarentegen is het gebruik van visuele boodschappen en pictogrammen beperkt. De visuele voorstelling van de hoeken ontbreekt soms en/of is niet aangepast aan het ontwikkelingsniveau van de kleuter.
- Ter ondersteuning van de taalverwerving en de ontluikende geletterdheid zijn in de meeste klassen boeiende en eigentijdse prentenboeken terug te vinden. Deze staan vaak uitnodigend opgesteld in de klassen. In aansluiting bij het behandelde thema plaatsen de leraren geregeld nieuwe prentenboeken in de focus. Sommige kleutergroepen brengen maandelijks een bezoek aan de bibliobus.
- De school koos gedurende drie opeenvolgende cyclussen voor de GOK-pijler taalvaardigheidsonderwijs. Het effect van deze werking is echter beperkt. Heel wat waardevolle initiatieven verwaterden of zijn helemaal verdwenen. In het licht van de stijgende instroom van niet-Nederlandstalige kleuters bestaan er geen afspraken over een gradueel opgebouwde schooltaal. De school heeft ook geen ervaring met de

ontwikkeling van een leeftijdsspecifieke streefwoordschatlijst voor gezamenlijke thema's.

- Het behoort niet tot de schoolcultuur om aansluitend bij de geselecteerde ontwikkelingsaspecten doelgerichte observaties in te plannen. Hierdoor gaan kansen verloren om op een gerichte manier zich een beeld te vormen over de taalontwikkeling van een kleuter. De groepsleraren hebben nog een hele weg af te leggen wat betreft de klasinterne differentiatie in het onderwijsaanbod en de preventieve en remediërende maatregelen voor taalzwakke kleuters of kleuters met een taalachterstand. Er is ook nog een duidelijke groeimarge voor een meer systematische en handelingsgerichte aanpak van kleuters met extra taalnoden.
- In de tweede en derde kleuterklas meet een genormeerde test specifieke aspecten van de taalontwikkeling en staat garant voor een valide en transparante evaluatie. Reflectie en bijsturing op schoolniveau over de resultaten zijn nog niet echt aan de orde.
- De school neemt waardevolle initiatieven om de betrokkenheid van de ouders binnen het taalonderwijs te verhogen. Zo lanceerde de school een project, mede met de financiële steun vanuit het fonds ter bestrijding van kinderarmoede van OCMW Leuven, waardoor kleuters puzzels, spelletjes en boeken kunnen uitleenen voor thuis. Voor de praktische organisatie kan de school rekenen op de ondersteuning vanuit de ouderraad en op mama's 'uit alle windstreken'.
- Niettegenstaande de school koos voor de pijler 'taalvaardigheidsonderwijs' reflecteerde de school niet systematisch en diepgaand over het geboden onderwijs voor dit leergebied. Het kleuterteam heeft nochtans baat bij een vernieuwde studie van de uitgangspunten en inhouden van het leerplan en aan een verdere professionalisering omtrent kwalitatief hoogstaand taalvaardigheidsonderwijs.

3.2 Kleuteronderwijs: muzische vorming

Voldoet

Motivering

- Uit de geobserveerde activiteiten, de voorgelegde planningsdocumenten, de gevoerde gesprekken, de foto's op de website en de gerealiseerde kleuterwerkjes blijkt dat de leraren de ontwikkelingsdoelen voor muzische vorming in voldoende mate nastreven.
- Het kleuterteam gebruikt een koepeligen bronnenboek als referentiekader om het leer- en ervaringsaanbod te selecteren. Op schoolniveau bestaan er geen afspraken om op een doelgerichte en evenwichtige manier het muzisch aanbod te bewaken. Enkele leraren hanteren in hun agenda doelenlijsten waarmee ze aantonen dat ze een breed en evenwichtig aanbod voor muzische vorming nastreven. Sinds korte tijd verwijzen een aantal leraren eveneens naar de leerplandoelen.
- Bij de uitwerking van een thema rubriceren alle leraren het aanbod en de activiteiten binnen de vier ervaringssituaties *explorerend beleven, ontwikkelingsondersteunend leren, zelfstandig spelen en ontmoeten*. Sommige leraren hebben bij de planning weinig oog voor een evenwichtig en harmonisch aanbod geënt op de verschillende muzische domeinen. In meerdere klassen is er een overaccentuering van het domein beeld.
- De kleuteronderwijzers geven de kinderen ruimschoots de gelegenheid om vanuit hun leefwereld een eigen creatieve toets aan te brengen en volgens persoonlijke expressieve inzichten te werken binnen het domein beeld. De kleuterleidsters stimuleren de kinderen tot zelfsturend leren, tot explorerend ontdekken en tot experimenteren met allerlei materialen en technieken. Genieten en plezier beleven, bevorderen het welbevinden en de betrokkenheid.
- Bij de muzische tussendoortjes liggen drama, muziek en bewegingsexpressie voor de hand. Een aantal leraren verrijken de hoeken doelgericht in functie van het lopende thema en bieden zo de kleuters bijkomende kansen voor dramatische en muzikale

impressies en expressies. Geregeld doet de school een beroep op de muzische expertise van ouders, grootouders of andere externen waardoor een bijkomende waardevolle invulling aan het leergebied muzische vorming wordt gegeven. Tevens ontdekken de kleuters ook buiten de klasmuren het muzische in de wereld onder meer door een bezoek aan een museum en/of het bijwonen van toneelvoorstellingen.

- De leerkrachten streven een gezond evenwicht na tussen een verzorgd eindproduct en het muzisch proces. Het rijke aanbod en het aanboren van de fantasiewereld van de kleuters maken kleuters competent in het creëren. Ook gevoelens krijgen een voorname plaats bij de muzische beleving. Het 'beschouwen' krijgt echter een minder centrale plaats in het didactisch proces toebedeeld. Er gaat weinig aandacht naar de bespreking van muzische realisaties.
- De meeste klassen zijn kleurrijk, aantrekkelijk, overzichtelijk en functioneel ingericht met ruimte voor creatief-muzische activiteiten. Tijdens de bijgewoonde activiteiten was het inspectieteam in meerdere kleutergroepen getuige van een hoge betrokkenheid van de kleuters. De integratie van muzische elementen in de klasrituelen, de overdachte aankleding van de hoeken en het uitdagend en gevarieerd materiaal-aanbod wakkeren muzische expressievormen aan en nodigen kleuters uit om nieuwe technieken te hanteren. Tevens maakt de school er werk van om feesten muzisch in te kleden.
- Er is geen gezamenlijke visie op (breed) observeren en evalueren van muzische vorming. Er zijn weinig observatiegegevens beschikbaar die de effecten van muzische vorming in kaart brengen. De leerkrachten communiceren vooral informeel en incidenteel met ouders en collega's over wat hen is opgevallen bij de kleuters tijdens muzische activiteiten.
- Het kleuterteam reflecteerde de voorbije jaren weinig gestructureerd op de geboden onderwijskwaliteit met betrekking tot dit leergebied. Er ging weinig aandacht naar het volgen van specifieke nascholingen in het kader van muzische vorming. Het pedagogisch team heeft erg geringe ervaring met hospiteerbeurten om enerzijds zich een beeld te vormen over het muzisch aanbod op schoolniveau en de muzische uitstraling van de kleuterschool en om anderzijds didactische expertise uit te wisselen.

4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert het volgende op:

4.1 Professionalisering

4.1.1 Deskundigheidsbevordering

De school staat voor wat betreft de kwaliteitsbewaking van deze indicator/variabele aan het begin van een ontwikkelingsproces.

Motivering

- Het is geen schoolgewoonte om op grond van een schoolspecifieke behoefteanalyse nascholingsnoden op school- en leerkrachtniveau op middellange en lange termijn vast te leggen. Hierdoor mist de school een duidelijke visie en planning in de tijd.
- Het nascholingsplan bestaat voornamelijk uit een lijst van de nascholingen van het voorgaande en het huidige schooljaar. De frequentie van het volgen van individuele nascholing is leraarafhankelijk.
- Het nascholingsaanbod van diverse instanties is bij de leerkrachten voldoende bekend. Voor de individuele nascholingen maken de leraren naar eigen interesse en behoefte een vrije keuze uit het aanbod. De school stelt geen specifieke verwachtingen voorop.

Algemeen geldt dat een nascholing een mogelijke ondersteuning moet vormen voor het onderwijsleerproces en voor de klaspraktijk.

- Op schoolniveau gaat er weinig aandacht naar het stimuleren van nascholingen. Het schoolbeleid gaat ervan uit dat de leraren jaarlijks een nascholing volgen. In de praktijk blijkt dat slechts een beperkt aantal leraren geregeld een nascholing volgt. Bij het maken van de keuze zijn de persoonlijke interesse van de leraar of specifieke problemen met kinderen uit de eigen klas bepalend.
- Tijdens de personeelsvergaderingen krijgen de leraren de mogelijkheid om gevolgde individuele nascholingen toe te lichten. In welke mate deze werkwijze effectief een impact heeft op de schoolwerking is minder transparant. Verder focust de invulling van de personeelsvergaderingen voornamelijk op organisatorische aspecten. Door de beperkte aandacht voor onderwerpen van pedagogisch-didactische aard rijst de vraag in welke mate deze samenkomsten daadwerkelijk bevorderlijk zijn voor de deskundigheid. Sommige leraren geven te kennen dat, door de bespreking van problemen van een bepaalde vestiging, deze samenkomsten voor de overige leraren een geringe meerwaarde hebben.
- Er is een goede verstandhouding tussen de leraren waardoor er spontaan kansen ontstaan om informeel van elkaar te leren. Tijdens informele contacten wisselen de leraren veel praktijkervaringen uit. Duo- en parallelleleraren werken inhoudelijk goed samen en maken gerichte afspraken. Ze bespreken hun aanpak, ondersteunen elkaar en scheppen kansen om te leren van elkaar.
- Formele uitwisseling van expertise onder de vorm van intervisie en hospiteren is nog niet aan de orde. Er is enige terughoudendheid om de klaspraktijk open te stellen voor collega's. Sommige leraren ervaren dit als bedreigend. Hierdoor mist de school kansen om de aanwezige expertise in eigen huis te benutten en vindt er in het kader van een verdere verhoging van de onderwijskwaliteit een beperkte kruisbestuiving plaats.
- Meerdere werkgroepen ondersteunen de schoolwerking. Werkgroepen behartigen vooral organisatorische aspecten van het schoolleven. Het is geen gewoonte om werkgroepen samen te stellen met het oog op reflecteren en/of bijsturen van de onderwijskwaliteit.

4.2 Begeleiding

4.2.1 Leerbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid.

Motivering

- De zorgvisie kwam een aantal jaren geleden tot stand en omvat een opsomming van de taken van de zorgcoördinator op school-, leraren- en kindniveau. De afgelopen jaren was deze visie op de begeleiding van kleuters geen onderwerp meer van gesprek. Sommige leraren zijn niet meer vertrouwd met de inhoud.
- Beschikken over een positief zelfbeeld en zich goed voelen, worden door het schoolteam als belangrijke voorwaarden beschouwd om tot leren en ontwikkelen te komen en krijgen een plaats in de 'algemene zorg'. In het begin van het schooljaar vinden er overgangsgesprekken plaats die worden aangevuld met gerichte observaties omtrent het welbevinden en de betrokkenheid van de kleuters. In het tweede trimester worden volgens schoolafpraak de competenties in kaart gebracht.
- De leraren zorgen voor een veilig en warm klasklimaat, waardoor de basisvoorwaarden voor een goede zorg zijn vervuld. Er zijn echter vrij grote verschillen in de wijze waarop de eerstelijnszorg wordt gerealiseerd. De aandacht voor en de kwaliteit van

deze zorg hangen grotendeels samen met de handelingsbekwaamheid van de leraar zelf.

- Het is geen gewoonte om in aansluiting bij het onderwijsleerproces systematisch doelgerichte observaties te plannen. Hierdoor missen een aantal leraren kansen om de kleuters nauwgezet in hun ontwikkeling te volgen en om in een volgende fase het onderwijsaanbod op het tempo en/of niveau van de individuele kleuter af te stemmen.
- Kleuters met specifieke noden kunnen rekenen op een bijkomende ondersteuning van de zorgcoördinator. Dit schooljaar gaat er veel tijd naar de ondersteuning van kleuters die nog niet voldoende sociaal vaardig zijn. Hierdoor komt een gerichte en systematische ondersteuning van de kleuters met andere zorgbehoeften in gedrang.
- De ondersteuning door het zorgteam toont een beperkt preventief karakter. Hierdoor gaan er waardevolle kansen verloren om onder meer preventief te werken aan de verwerving en uitbreiding van de basiswoordenschat. Zorginterventies gebeuren vaak klasextern en in homogene groepen.
- Een kritische analyse van de bestaande zorgvisie leert dat een aantal vooropgestelde doelstellingen niet worden nagestreefd en/of gerealiseerd. De school heeft weinig ervaring met het uitstippelen van een begeleidingstraject voor een kleuter of een groepje kleuters op langere termijn. De meeste interventies spelen kort op de bal, zijn eerder intuïtief en hebben een remediërend karakter.
- Het siert de school dat ze een grote openheid aan de dag legt voor de opvang en ondersteuning van kleuters met specifieke onderwijsbehoeften. In het kader van geïntegreerd onderwijs is er een goede samenwerking met leraren uit het buitengewoon onderwijs en met andere externe hulpverleners uit de medische en psychosociale sector. De leraren kunnen rekenen op een gerichte ondersteuning en integreren de aangereikte tips in de klaspraktijk.
- Gegevens afkomstig van een externe evaluatie hebben niet tot een efficiënter en doelgerichter observatiesysteem geleid. Er bestaat een grote verscheidenheid in de wijze waarop leraren observeren, de criteria die gehanteerd worden en de uiteindelijke registratie. Het is een gemiste kans dat aanwezige goede praktijkvoorbeelden niet doorstromen naar andere kleutergroepen.
- Op schoolniveau gaat er weinig aandacht naar een formele evaluatie van de bestaande zorgwerking. Het is niet de gewoonte om effecten van de leerbegeleiding te evalueren met het oog op de bijsturing van het onderwijskundig handelen. Ook op kindniveau is er geen systematische en diepgaande bewaking van de effecten van de leerbegeleiding in functie van de vooropgestelde doelen.

4.2.2 Sociale en emotionele begeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning
- doeltreffendheid
- ontwikkeling.

Motivering

- Kenmerkend voor het schoolteam is de gerichte aandacht voor het welbevinden van de kinderen in een veilig en geborgen schoolklimaat. Als kleuters zich goed voelen, gelukkig zijn, plezier beleven, deugd beleven aan elkaar... kunnen ze groeien in hun ontwikkelings- en leerproces. Waarden, gevoelens en relaties nemen een belangrijke plaats in. Door de eigen manier van omgaan en door gepaste activiteiten willen de leraren dit aan de kleuters meegeven.
- Zowel op klas- als op schoolniveau gaat er gerichte aandacht naar de ontwikkeling van sociale vaardigheden. In sommige kleutergroepen ligt daarbij de focus op de onderlinge relaties. Het gebruik van dierennamen maakt deze aanpak voor jonge kinderen aanschouwelijk.

- Het lerarenteam gaat op een systematische manier na hoe de kleuters zich in de klas en op school voelen. In het kleutervolgsysteem focust de eerste screening van het schooljaar volledig op welbevinden en betrokkenheid. De socio-emotionele ontwikkeling is geregeld onderwerp van gesprek tijdens informele bijeenkomsten en MDO-besprekingen.
- Momenteel loopt onder leiding van de zorgcoördinator een project voor kinderen met sociaal onhandig gedrag. Op een speelse wijze worden een aantal elementaire sociale vaardigheden aangeleerd. Tijdens deze training leren de kleuters onder meer gevoelens ervaren en uiten, hun eigen kwaliteiten herkennen en benoemen, opkomen voor zichzelf, grenzen afbakenen, relatiewijzen hanteren... Zowel de leraren als de ouders zijn nauw bij dit project betrokken. De leraren kunnen rekenen op suggesties voor extra oefeningen binnen de groep en de ouders ontvangen geregeld brieven met pedagogische tips.
- Voor kinderen bij wie, ondanks de gerichte acties op schoolniveau, de ontwikkeling niet loopt zoals verwacht, schakelt de school de expertise van het CLB en andere externe hulpverleners in. Zo liet de school zich recent bijstaan door het Steunpunt en Trainingscentrum (STOP) voor de ondersteuning van kinderen met gedragsproblemen.
- Om de basisveiligheid van de jongste kleuters te verhogen, nam de school een aantal organisatorische maatregelen. Aparte speeltijden en eetmomenten voor de allerkleinsten creëren een veilig gevoel en een sfeer van geborgenheid. Om het spelgedrag op de speelplaats te bevorderen, introduceerde de school voor de verschillende leeftijdsgroepen speelkoffers.

5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

- Bij het begin van het schooljaar vond er een directiewissel plaats. Door het voeren van individuele gesprekken met de personeelsleden en occasionele klasbezoeken vormt de nieuwe directeur zich geleidelijk aan een beeld over de huidige schoolcultuur, de aanwezige onderwijskwaliteit, het onderwijskundig functioneren van de personeelsleden en de onderlinge relaties. Het is voor de leraren niet duidelijk welke beleidslijnen uitgezet zullen worden en in welke mate de huidige koers zal behouden blijven.
- Het leiderschap vertrouwt op de inzet en de deskundigheid van de personeelsleden. Momenteel heerst er een grote pedagogische en professionele vrijheid waardoor de gezamenlijke doelgerichtheid en de gelijkgerichte werking mogelijk in het gedrang komen. Het intern leiderschap moet erover waken dat opgestarte initiatieven niet verwateren of verloren gaan. Een degelijke en doelgerichte opvolging én coaching van alle teamleden zijn noodzakelijk.
- Visieteksten over pedagogisch en onderwijskundig aspecten van de werking beperken zich in hoofdzaak tot het pedagogisch project en de schoolvisie. De schoolvisie staat momenteel ter discussie. De school profileerde zich jarenlang als een ervaringsgerichte school. De focus ligt nog steeds op het welbevinden en de betrokkenheid van de kleuters maar de echte ervaringsgerichte onderwijsaanpak verwaterde. Het intern leiderschap wil op korte termijn samen met de leraren hierover een gesprek aangaan en in onderling overleg de nieuwe koers van de school bepalen.
- De directeur streeft een open en participatief beleid met de verschillende schoolparticipanten na. De leraren worden uitgenodigd om te participeren in de besluitvorming. Beslissingen worden meestal in consensus genomen. Indien nodig hakt het intern leiderschap de knopen door. Naar de toekomst toe betekent het ongetwijfeld een meerwaarde als de leraren ook op schoolniveau mee beleid maken en bijkomende verantwoordelijkheden op onderwijskundig vlak opnemen.

- Het schoolteam heeft nog weinig ervaring om op een systematische manier de onderwijskwaliteit te onderzoeken en te bewaken. Hierdoor gaan er kansen verloren om de aanwezige onderwijskwaliteit te optimaliseren.
- Binnen het gelijke onderwijskansenbeleid koos de school tijdens drie opeenvolgende cyclussen voor de pijlers 'taalvaardigheidsonderwijs' en 'socio-emotionele begeleiding'. Voor deze laatste pijler legde de school een te waarderen traject af. De aandacht voor kwalitatief hoogstaand taalvaardigheidsonderwijs raakte de laatste jaren een beetje in de vergeethoek. Rekening houdend met de stijgende instroom van anderstalige kleuters moet de school hier onverwijld werk van maken.

6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- De aandacht voor zowel het stimuleren van het voorstellingsvermogen, de fantasie en verbeelding van de kleuters binnen muzische vorming.
- Het rijke en gevarieerde aanbod voor het domein beeld dat erop gericht is om muzische expressievormen te exploreren en ermee te experimenteren.
- De waardevolle initiatieven zoals de speel-o-theek waarbij leraren samen met de ouderraad ernaar streven om kleuters ook buiten de klasmuren in contact te brengen met de Nederlandse taal.
- De krachtige en stimulerende leeromgevingen in een aantal klassen waarbij kleuters uitgenodigd worden om via diverse invalshoeken taal te gebruiken.
- De gerichte observaties in een aantal klassen als input voor het in kaart brengen van de taalontwikkeling van de kleuters in het kleutervolgsysteem.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De aandacht voor een kindvriendelijk en veilig schoolklimaat waardoor er een sfeer van geborgenheid ontstaat.
- De grote bekommernis en inzet van de teamleden om ervoor te zorgen dat alle kinderen zich goed voelen op school en de extra inspanningen in het kader van geïntegreerd onderwijs.
- Het effect van het lopende project voor kleuters met sociaal onhandig gedrag onder de gedreven leiding van het zorgteam.

Wat betreft het algemeen beleid:

- De luisterbereidheid van het intern leiderschap, de open houding en het vertrouwen in het lerarenteam.
- De samenwerking tussen de leraren en de ondersteuning van het intern beleid door werkgroepen die zich voorlopig focussen op organisatorische aspecten van het schoolleven.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- Streven naar een meer evenwichtig aanbod tussen de verschillende domeinen van het leerplan muzische vorming en oog hebben om samen met de kleuters te creëren én te beschouwen.
- Rekening houdend met de instroom van anderstalige en/of taalarme kleuters op zoek gaan naar een optimale integratie van de principes van taalvaardigheidsonderwijs in het hele onderwijsleerproces.
- Het klasbeeld en de hoeken verrijken met talige en niet-talige boodschappen als basis voor het latere lezen en schrijven.
- In alle klassen een intentioneel aanbod voor het leergebied Nederlands in overeenstemming met de ontwikkelingsdoelen voorzien en ervoor zorgen dat taalzwakke of taalarme kleuters kunnen rekenen op een gericht taalaanbod en ondersteuning op maat.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De kwaliteit van de observaties verhogen door in overleg een efficiënte, gelijkgerichte en doeltreffende werkwijze te ontwikkelen waardoor observaties gericht gebeuren en nauwer aansluiten bij vooraf geselecteerde ontwikkelingsdoelen.
- De deskundigheid van de leraren omtrent de organisatie en de kwalitatieve invulling van de eerstelijnszorg optimaliseren opdat alle kinderen kunnen rekenen op een in de tijd gespreide en adequate ondersteuning.
- Een nascholingsplan op middellange termijn ontwikkelen waarbij prioriteiten op schoolniveau uitgewerkt én opgevolgd worden en waarbij een engagement voor individuele nascholing in aansluiting bij persoonlijke noden van de leraren verwacht mag worden.

Wat betreft het algemeen beleid:

- De bestaande zorgvisie actualiseren en hieraan een daadwerkelijk en krachtige uitwerking in de praktijk geven.
- Erover waken dat waardevolle initiatieven vanuit de GOK- en zorgwerking na verloop van tijd niet verwateren of helemaal verdwijnen.
- De opvolging en coaching van sommige leraren met het oog op een breed, gevarieerd en intentioneel aanbod in overeenstemming met de na te streven ontwikkelingsdoelen en in aansluiting bij het ontwikkelingsniveau van de kleuter.
- Streven naar een doelgericht en effectief schoolbeleid met aandacht voor onderwijskundige aspecten die een bijdrage leveren tot de verhoging van de onderwijskwaliteit en waarbij de gelijkgerichte werking niet uit het oog wordt verloren.
- Outputgegevens kritisch analyseren en in gezamenlijk overleg doelgerichte acties opzetten om de onderwijskwaliteit verder te verhogen.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- nihil

7. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

GUNSTIG

voor kleuteronderwijs.

8. REGELING VOOR HET VERVOLG

Nihil

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Hilde Bosmans

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Naam: